Ясен Танев, информационен анализатор, председател на Българската асоциация за развитие на бизнес софтуер:

Трябва да има рейтингова система за обществените поръчки и обратен контрол

Инж. Мария Башева, координатор проект

Ясен Танев е информационен анализатор, председател на БАРБС – Българска асоциация за развитие на бизнес софтуер (член на БСК). Основател на дигитално читалище по киберсигурност – Safer.bg, един от създателите на гражданската инициатива „Информационна прозрачност“. С 20-годишен опит в индустрията за доставка на софтуерни решения, преподавател в програмите по киберсигурност на УНИБИТ и Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Г-н Танев, какво е „Информационна прозрачност” - кога и кой го създаде, с какво се занимава?

Създадохме инициативата „Информационна прозрачност” в началото на ноември 2021 г., след като в периода 5 - 10.2021 г. приехме поканата с Атанас Шарков да се включим в няколко стратегически информационни проекта, в които трябваше да се идентифицират корупционните практики, да се възстанови контролът на държавата над интелектуалната собственост, процеси и знание, но и да се изправим експертно срещу картели и скрити задкулисни групи.

В този процес започнахме двама, но междувременно събрахме още 3 - 4 човека, с които видяхме, че нещата могат да се случат.

Другото, което установихме, е, че натискът е много голям и хората могат да бъдат изморени или отстранени. Затова решихме да направим крачката и да създадем „Информационна прозрачност” - prozrachnost.org, и заедно с администраторите на най-голямата ИТ група във Facebook – DevBG, да стартираме инициативата. Сега вече е важна идеята и общността зад нея. Проектите ни от тук нататък няма да са проекти на човек, а на общност.

Кои са първите Ви задачи?

Те са в няколко направления:

✓ Пълна информационна прозрачност на Агенцията по обществени поръчки (АОП) - от техническото задание през изпълнението и до гаранцията;

✓ Отворени данни на АОП и лесно коментиране на успешни или лоши практики по поръчките (анотиране);

✓ Контрол над Министерството на електронното управление и новия централизиран подход за възлагане;

✓ Съдействие на Министерството на образованието и политиките за нова образователна среда.

Каква ще е ползата от отворените данни, кой и как ще може да се възползва от тях и конкретно за строителните фирми?

Ако аз бях в строителния бранш, бих започнал от анализ на това кои компании колко проекта и за какво са спечелили, кои са били фирмите, които са загубили в тези търгове. Какви са цените в офертите по генерични (нормативни) кодове на артикулите. Да проверя сроковете за изпълнение, персонал, транспорт, техника и качество по гаранцията. Всичко това в графични табла.

Смисълът на отворените данни е, че те се използват както е нужно и както е удобно, а не както е преценено.

Добрият подход е да се върви от общото към частното, а именно браншовите организации да разберат какви са интересите на членовете им и да започнат да четат, но и да визуализират данните, така както е полезно за членовете им. А впоследствие частните компании да вземат тези модели и да ги разширят с персоналните им нужди. И всичко това, без да се изискват високи технологични знания, а по-скоро инструменти, като електронни таблици или програми за бизнес анализ и електронни табла.

Как според Вас трябва да се промени АОП, за да е полезна на бизнеса?

АОП трябва да се реформира в няколко посоки и според нас като информатици с опит в дигитализацията и анализатори на големи данни би трябвало да се случи следното:

✓ АОП да подобри и дори промени начина за търсене на информация в нея. Данните да бъдат лесно достъпни и дори да се намират през Google и Bing. Не трябва търсенето в АОП да е за специалисти и да е ограничено от регистрации;

✓ АОП трябва да регистрира колкото се може по-рано проектите и информацията по тях да се качва възможно най-рано, като се следи контролът над версиите на документите, за да се знаят промените и качеството на информацията. Трябва да настъпи краят на сканираните с лошо качество и накриво PDF файлове, а трябва да се премине към машинно четими формати;

✓ Поръчките и документацията към тях трябва да бъде лесна за маркиране и създаване на флагове (онлайн анотиране). По този начин цифровите цветни маркери ще оцветят рисковете, а флаговете за успешни ли притеснителни практики ще са видими за всички. Трябва ни рейтингова система и обратен контрол;

✓ И не на последно място - време е за обратни търгове, в които нямаме пределна цена, по която да се нагласим, а да наддаваме надолу, за да ги спечелим;

✓ Трябва да е активен Електронният портал за микропокупки;

✓ Важно е също Порталът да минава тестове за слабости поне веднъж на всеки 3 месеца.

Има още много задачи за АОП, но това стига до средата на лятото.

Какви нови методи за контрол на обществените поръчки може да има?

Както отбелязах, подходът е един, ако искаме да се постига прозрачност – проект на общност, отворени данни, лесни за използване инструменти за създаване на секторни извлечения, анализи на данните, а впоследствие подобряване и настройване на тези инструменти за частни цели. А за да имаме смислени отворени данни, то съдържанието трябва да се подобри – ранно подаване, единен машинно четим формат, контрол до гаранция и публична анотация с цифрови маркери за добро или лошо.

Ако искате да се случи това, „Информационна прозрачност” е и за Вас. Присъединете се и ще отворим сектор „Строителство”.

В момента най-големият проблем на строителните фирми са драстично увеличените цени на строителните материали и необходимостта от индексация на договорите. Вашето мнение?

Малко по-горе споменах, че е хубаво да се помисли за генерични кодове на материалите, услугите и ресурсите (машини и хора). И всяка една оферта да съдържа задължително план-сметка по генерични кодове. От друга страна доставчиците на материали, ресурси и услуги могат да предложат (или да бъдат задължени от обществото и Камарата) да предоставят офертите си онлайн (или в частност) винаги с референции на генеричните кодове. Тогава ще можете да сравнявате, избирате и да се пазарите за по-общи отстъпки или персонални цени. А и да видите дали някоя оферта не е много лека или пък натежала... Повечето индустрии имат вече такива скрити маркери – баркодове или генерични продукти, напр. във фармацията. Как е при Вас? Тогава ще имате офертна прозрачност!

Как „Информационна прозрачност” може да си партнира с Камарата на строителите в България?

Това, което се сещам веднага, е за партниране в няколко сфери:

✓ Информационна прозрачност в строителния бранш – АОП, цени, оферти;

✓ Киберсигурност на предприятията – изработване на общи правила за минимални изисквания за защита на данните и инфраструктура - минимални изисквания за мрежова и информационна сигурност за членовете на Камарата;

✓ Дигитализация в частта човешки ресурси с използване на технологии за умни устройства и Интернет на нещата. Тази нова система от устройства ще може да помогне в управление на персонал, графици, заетост и ангажиране на специалисти на база време и материали. Пазарът на хора, услуги и ресурси ще стане динамичен и с опция за търговия в следващия бизнес ден. Застраховки, обучения и заплащане могат да се променят в полза на собственика, но без загуба на честност спрямо работника;

✓ Можем да помогнем и с фискализиране на майсторите на дребно – плочки, боя, паркет, цигли;

✓ И винаги можем да провеждаме дискусии или обучения на тема дигитализация и киберсигурност. Двата процеса са свързани и трябва да се изпълняват логично. Самоцелното и неосъзнато изпълнение на всеки един от тях може да доведе, който и да е от тях бизнес до фалит или невъзможност за опериране. Помислете и чак тогава продължете.

Ще се радвам да видя сектор „Строителство” по-дигитален, по-бърз и по-ефективен с надеждна киберзащита. Той показа как е възможно иновациите да са навсякъде. Ако можем да помогнем в следващите стъпки – ще се радваме да ни разпознаете като приятели.

AMERICA FOR BULGARIA FOUNDATION

Подкрепата за Камарата на строителите в България (КСБ) е осигурена от Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на КСБ и не отразяват непременно виждането на Фондация „Америка за България“ или нейните партньори.